

Tekniska nämnden

André Hagberg
T.f. teknisk chef
Andre.hagberg@ekero.se

Svar på ordförandeförslag - utredning av bom- och passerkortssystem vid Skå ÅVC

Dnr TN21/43

Förslag till beslut

Tekniska enheten föreslår TN att besluta om att godkänna Tekniska enhetens utredning av bom- och passersystem vid Skå ÅVC samt att genomföra åtgärder enligt förslag.

Sammanfattning av ärendet

Tekniska enhetens utredning av olika inpasseringssystem på Skå ÅVC visar på att nuvarande system med passerkort skapar problem för de besökande samt medför en administrativ kostnad som inte motiverar det tänkta mervärdet.

Bommen som är placerad vid infarten har en del positiva effekter på arbetsmiljön runt återvinningsstationen med sänkta hastigheter. Bommen föreslås således finnas kvar, men ändras till att automatiskt öppna sig för närmande fordon.

Passerkorten tas helt bort vilket innebär att all administration av korten (utskick, borttappade kort, adressändringar etc) försvinner. Även tillhörande IT-system för passerkorten kan därmed också sägas upp.

Företagare ska enligt avfallstaxan betala för besök på återvinningscentralen även i fortsättningen. Här undersöks i stället en mer automatiserad lösning som kräver så liten handpåläggning och administration som möjligt. Det finns i dagsläget flera tekniska lösningar och Tekniska enheten föreslår genomföra en mindre och närmare utredning vilket som är bäst utifrån ett tekniskt, kundservicemässigt samt administrativt perspektiv. Den nya lösningen ska vara kostnadsmässigt motiverad och innebära att de intäkter som företagsbesöken genererar, inte förbrukas av administration eller kostnader för systemet.

Beslutsunderlag

Svar på ordförandeförslag – utredning av bom- och passerkortssystem vid Skå ÅVC, 2022-01-20

Ärendet

Bakgrund

2010 installerades ett bomsystem med passerkort (RFID) kort för att skapa ordning och reda på ÅVC och möjliggöra debitering av besökande företag. Man påbörjade också arbetet med att bygga en vågstation med avsikten att företagen skulle betala i proportion till mängden avfall. Vågstationen färdigställdes aldrig och faktureringen av företagen blev i stället en fast summa per besök. Det har också funnits en ambition enligt målområde 4 i Avfallsplanen att skapa goda förhållanden för de som tar emot avfall och därigenom förbättra avfallspersonalens arbetsmiljö i och med att en återvinningscentral, precis som alla publika anläggningar, kan vara föremål för hot och incidenter.

Nuläge

Dagens passerkortssystem har visat sig ha vissa fördelar genom upplevd ökad ordning och reda på återvinningscentralen samt att möjliggöra debitering av besökande företag. Det har också gett detaljerad statistik över besökarna, när och hur ofta de har varit där.

Däremot har också systemet visat sig ha en del uppenbara nackdelar. Passerkortssystemet har kostat drygt 700.000 kr per år i administration och kostnader för IT-systemet som hanterar passerkorterna så att bommen kan öppnas med ett giltigt kort.

Detta system ska sedan kopplas mot befintlig kunddatabas i IT-systemet för avfallskunder vilket medför årlig handpåläggning och integrationer mellan systemen. Komplexiteten mellan IT-systemen, tillkommande manuell handpåläggning, slitage och incidenter har också inneburit att bommen upphört att fungera vid ett flertal tillfällen. Detta har lett till att besökare inte har kunnat passera bommen till återvinningscentralen trots giltigt passerkort.

Ur ett kundperspektiv får kundnyttan av passerkortssystemet ses som ringa, det tillför inget värde för en privatperson att ha ett extra kort för att ta sig in på en återvinningscentral. Däremot så skapas en negativ upplevelse om kortet till inpasseringssystemet av någon anledning inte fungerar (glömt eller felaktigt kort), det heller finns ingen uppsida i kundupplevelsen att tillföra ett extra kort som måste medföras vid besök. Den mest övergripande bilden av kundupplevelsen har de två kundtjänster (Ekerö Direkt och Roslagsvattens kundtjänst) som har kontakt med privatpersoner i Ekerö som besöker återvinningscentralen. Vid kontakt med båda kundtjänsterna bekräftas bilden av en övervägande negativ kundupplevelse.

Det finns också uppenbara risker med att samla in personuppgifter om besökare som Ekerö kommun och dess entreprenör får via passerkorterna utifrån Dataskyddslagen.

Generellt gäller att den lösning av bom- och passerkortssystem som infördes 2010 har inneburit en del fördelar genom förbättrad arbetsmiljö för de som arbetar på återvinningsstationen, men i övrigt en negativ kundnytta och en förhållandevis stor administrativ kostnad.

Förslag

I visionen för Ekerö kommuns avfallsplan så ska "Avfallshanteringen kännetecknas av god service, kostnadseffektivitet och minimerad påverkan på hälsa och miljö". Med hänsyn till avfallsplanens vision bör den nuvarande lösningen justeras så att god service och kostnadseffektivitet uppnås i högre grad. I och med detta föreslås följande:

Passerkortssystemet tas bort

Genom att ta bort passerkortssystemet kan servicegraden ökas då privatpersoner och företagare slipper hantera ett specifikt kort för att ta sig in. I och med detta försvinner också riskerna i att samla in personuppgifter för privatpersoner som besöker återvinningscentralen. Utan ett tydligt motiv, annat än för t.ex debitering, bör Ekerö kommun försöka undvika att lagra personuppgifter från besökare enligt Dataskyddslagen. Statistik av antalet besökare samt vilka tider de besöker återvinningscentralen kan fås antingen genom att avläsa bommens öppningar och tider för detta, eller genom installation av en enkel besöksräknare.

Nuvarande bom förändras

Bommen föreslås finnas kvar i syfte att minska hastigheterna in till återvinningscentralen och ge en bättre arbetsmiljö för de som arbetar där. Dock förändras bommens funktion till att automatiskt öppna sig när ett fordon närmar sig, utan att passerkort krävs.

Företagare betalar per automatik eller via betalautomat

Av de ca 75 000 besök på ÅVC som sker varje år finns i nuläget ca 1000 registrerade företagsbesök. Ekerö kommun har liksom de flesta andra kommuner valt att släppa in även företag på återvinningscentralen som en god service samt att det undviker dumpningar i naturen. Hanteringen av verksamhetsavfall från företag får inte bekostas av avfallskollektivet, därför ska företag och verksamheter bekosta sin egen avfallshantering. Detta bör dock i fortsättningen ske via ett enklare och (för kommunen) billigare alternativ. Tekniska enheten utvärderar för närvarande vilket system som är mest optimalt ur alla perspektiv. Alternativen som övervägs är:

1. Automatisk nummerplåtsavläsning

Nummerplåtsavläsning är ett alternativ som erbjuder debitering av företag och viss statistik. Principen är att alla organisationsregistrerade lätta lastbilar betraktas som verksamheter och faktureras. En del besökare kommer kräva undantag för just sin transport vilket då måste administreras i ett senare skede, det kan bland annat innebära att privatpersoner måste ringa till kundtjänst och få sin räkning borttagen. Även fordon registrerade utanför Norden kan heller inte hanteras. Denna lösning är förhållandevis vanlig inom parkeringsgarage men även på andra återvinningsstationer och får ses, efter viss intrimning, som ett lämpligt alternativ. Nackdelen är att lösningen är förhållandevis dyr och kräver viss administration.

2. Betalautomat

En betalautomat, av samma modell som används vid parkering, sätts upp i anslutning till återvinningscentralen. Här bör en tydlig yta upprättas där flera fordon kan ställa sig för att företagarna ska kunna gå och betala. Där får företagarna betala kostnaden för återvinningscentralen enligt Avfallstaxan och sedan tydligt uppvisa kvittot i fordonets fönsterruta. Modellen påminner om att åka färja där det är vanligt att man ställer ifrån sig fordonet under tiden man väntar på färjan, går och betalar och sedan uppvisar biljett. En betalautomat med tillhörande tydlig skyltning och instruktioner är ett enkelt och förhållandevis billigt sätt att få företagarna att betala med minimal administration för Ekerö kommun. Moderna betalautomater klarar också av de flesta betalningsmedel (swish, kort, sms etc). Nackdelen är att det bygger mer på frivillighet och att det då eventuellt kan missbrukas i högre grad. Dock bör en situation där kommunens entreprenör ska gå och kontrollera korrekta betalningar helst undvikas. Därför är det viktigt att motarbeta missbruk av betalningen med att göra det enkelt och tydligt för företagarna hur man ska göra rätt.

Ett enklare och mer kundanpassat system för företagare kommer sannolikt innebära att en del företagare kommer att kunna fuska på återvinningscentralen genom att utge sig för att vara privatpersoner, och därigenom slippa att betala. Detta sker även idag. Dock så skulle det innebära en långt större utgift att införa en kontrollfunktion för att säkerställa att samtliga företagare gör helt rätt, än vad intäkterna för att få in de sista fuskarna skulle medföra. Det är mer totalekonomiskt att införa ett billigt administrativt system än att jaga några procent av eventuella fuskare. För att adressera problemet kommer ett tydligt skyltsystem införas där man skapar en ökad tydlighet om vad som gäller för företagsbesökare. Här bör utgångsprincipen vara att majoriteten av företagarna är seriösa och vill göra rätt för sig. Ett första steg i den riktningen är att göra det enkelt för företagarna att göra rätt för sig.

Skyltningsplan

I syfte att underlätta för samtliga besökare, öka kundnyttan samt minimera riskerna för irritation tas en skyltningsplan fram. Skyltningsplanen ska resultera i tydlig skyltning och vägmarkering inom och in till återvinningscentralen. Med trevlig, tydlig och informativ skyltning kommer besökarna bättre veta hur de ska köra och bete sig inom området. Här finns också en stor potential att tydliggöra för företagarna vad det kostar, hur man betalar och på så sätt undvika eventuellt fusk. Här finns också bra möjligheter att informera om kontakt med kundtjänsten, öppettider och motsvarande.

Ekonomiska konsekvenser

Ovanstående redovisade åtgärder kommer att minska kostnaderna årligen med följande:

-	Administration av passerkortssystem	- 630.000 kr
-	Inköp av passerkort	- 35.000 kr
-	Service av hårdvara	- 5.000 kr
-	Systemlicens	- 35.000 kr

Beroende på vilket val av teknisk lösning som görs tillkommer andra kostnader:

1. Automatisk avläsning av nummerplåtar

-	Drift per år	ca 200.000 kr / år
-	Investering införande	ca 10.000 kr

2. Betalautomat

-	Drift per år	ca 35.000 kr
-	Investering införande	ca 120.000 kr

Oavsett vald metod så kommer driftkostnaderna att minska och tillsammans med intäkterna från besökande företagare blir den totala lösningen mer kostnadseffektiv och därmed även kostnadsbärande.

Beslutet expedieras till

-



Sara Gahm
Mark och exploateringschef

André Hagberg
T.f. teknisk chef